

«Pirnipuu» + «Telefon» = «Armastuse kolmnurk»

See pole muidugi mingi valem. Jutt on sellest, et Riiklikus Akadeemilises Operi- ja Balletiteatris «Estonia» tuli lavale «Armastuse kolmnurgad», mis koosneb kahest ühevaatuselisest koomilisest ooperist — «Pirnipuu» ja «Telefon». Esimene neist on helilooja Leo Normeti ooper, mille aluseks on Tartu autori Betti Alveri poeem «Pirnipuu», ja teine on itaallasest helilooja Gian Carlo Menotti teos. (Lavastusbrigaadi kuuluvad dirigendina Eesti NSV teeneline kunstitegelane Eri Klas ja kunstnikuna Eesti NSV teeneline kunstitegelane Eldor Renter.) Et mõlemast ooperist täpsemat ettekujutust saada, otsisin üles lavastaja Arne Miku.

Kuidas sündis ooper «Pirnipuu»?

Leo Normet tegi temaga algust juba kümmekond aastat tagasi. Vahepeal töö katkes, Normet kirjutas dissertatsiooni ja vokaaltsükleid. Nüüd on ooper värskest valmis. Helilooja rääkis, et töö ei olnud kergete killast, sest Betti Alveri luule on oma laadi poolest sügav, mõtterikas ja filosoofiline. See aga on koomiline ooper ja Betti Alveri humoristlik-ironiline poeem sobis hästi selle muusikateose libreto aluseks. L. Normet on libreto loomisel poetessi nõusolekul abiks võtnud mõtteid Betti Alveri teistest teostest. Ma kujutan ette helilooja pingutusi, sest Betti Alveril on häämmastavaid, kujundlikult väga tabavaid väljendeid, mida muusikaga illustreerida on raske ja libretosse mitte sisse võtta veel raskem. Ka lavas-

tada ei olnud kerge. Betti Alveril on see lopsakas, ere, napp ja tabav teos. Käisime koos Eldor Renteriga Betti Alveri juures Tartus ning saime julgustust.

Ooperi tegevus toimub 30-ndal aastail Tartus. Mulle tundub, et Betti Alver on siin hästi edasi andnud tõusikluse, snobismi ole-

Käisime lavastuse kunstniku Eldor Renteriga Tartus vaatamas ka seda maja, kus Betti Alver oma poemi kirjutas.

Teie, Arne Mikk, olete ju ise laulja, Aleksander Arderi õpilane. Mida te ütlete «Pirnipuu» muusika kohta?

Minule Leo Normeti muusika meeldib, selles on toredaid leide.

must. Ja millised lopsakad karakterid on poemist välja joonistatud! Leo Normet koondas Esimese ja Teise Vaimuinimese kujudesse need esteetid, kriitikud, portretistid, pianisti, kes leskproua Kabjaraua majas teeõhtutel käies:

«kõik, hoolimata suunast, koolist, üksmeelselt pistsid söögipoolist.»

Kuigi helilooja on ooperi loonud nüüdisaegset helikeelt kasutades, toob ta ajastu ja tegelaste iseloomustamiseks mõnes kohas siiski sisse ka intonatsioone omaaegsest lööklauludest ja küllaltki märkitavalt.

L. Normet kasutab ooperi saateansamblina väikest kammerorkestrit, kusjuures pillirühmad

iseloomustavad ilmekalt peategelasi ja tegelaste gruppe. Eks kriitikud anna ooperi muusikale oma hinnangu, lavastajana võin aga öelda, et töö selle teosega oli huvitav. Nagu ikka originaalteose puhul, ei tea, milline on tulemus.

Paar sõna ooperist «Telefon»?

Gian Carlo Menotti nimi on nüüdisaegses ooperimaailmas hästi tuntud. See itaallane elab Ameerika Ühendriikides, on kirjutanud 14 ooperit (kõigile neile ise ka huvitavad libreto). Samuti on ta tuntud ooperilavastajana. Ta on väga teatripärane helilooja. G. C. Menotti loomingus täheldatakse Puccini mõjustusi. (Ise on ta nimetanud ühe eeskujuna oma loomingus ka Mussorgskit.) Maailmakuulus ooper Menottil on «Konsul», mis on Nõukogude Liidus lavastatud Jerevanis. «Telefon» valmis heliloojal 1947. aastal. Selles on ainult kaks tegelast. Benil, kes läheb pikale reisile, ei õnnestu kuidagi Lucyga kõnelda, ikka segab telefon. Lucy aga armastab telefoniga rääkida pikalt ja põhjalikult...

Mõlemas ooperis mängivad «Estonia» parimad jõud. «Telefonis» näiteks endine tartlane Margarita Voites või Anu Kaal, Voldeemar Kuslap või Illart Orav.

KARL TAMBERG

Pildil stseen ooperist «Pirnipuu» — leskproua Felicia Kabjarau (Eesti NSV teeneline kunstnik Aino Külvand) ja professor Rõigas (Tiit Tralla).

G. VAIDLA foto